

## VÁCI FŐUTCA REKONSTRUKCIÓ ELŐKÉSZÍTÉSE

Széchenyi (Március 15 tér és dr. Csányi László krt. közötti szakasz) és Esterházy utca területének és környezetének rendezési terve

Hrsz: 3042, 3041, 3037, 1830/10, 3096, 3195/5, 3286, 3266, 2898, 2942, 3112, 2883, 3113/2, 3208, 3195/2 közterületek  
Hrsz: 3033, 3034/2, 3034/1, 3038/1, 3038/2, 3039, 3198/2, 3192, 3195/1, 3195/4, 3085, 3086, 3087, 3113/1, 3084 egyéb ingatlanok

## KÖRNYEZETRENDEZÉSI ENGEDÉLYEZÉSI TERV

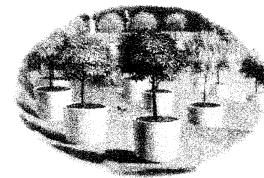
### Műszaki leírás

TervezőK:

Illyés Zsuzsanna  
K1-01 5028/04

Vincze Attila  
K1-01 5089/04

Munkatársak:  
Horváthné Offertáler Anita  
K2 01-5191/05  
Giczy Zsuzsanna  
Kauker Szilvia  
Mike Anna  
Szabó S. Béla  
Jávori Krisztina



Pagony Táj- és Kertépítész Iroda Kft  
1111 Budapest, Budafoki u. 53.  
T/F:365-1805, email: pagony2internet.hu



## ALÁÍRÓLAP

### Váci Főutca rekonstrukció előkészítése

Hrsz: 3042, 3041, 3037, 1830/10, 3096, 3195/5, 3286, 3266, 2898, 2942, 3112, 2883, 3113/2, 3208, 3195/2 közterületek  
Hrsz: 3033, 3034/2, 3034/1, 3038/1, 3038/2, 3039, 3198/2, 3192, 3195/1, 3195/4, 3085, 3086, 3087, 3113/1, 3084 egyéb ingatlanok

### KÖRNYEZETRENDEZÉSI ENGEDÉLYEZÉSI TERVÉHEZ

Táj –és kertépítész generál tervező:

.....  
Illyés Zsuzsanna  
táj- és kertépítész, vezető tervező K1-01  
5028/04

Közlekedés tervező:

.....  
Rohrer Ádám  
Közlekedésmérnök, vezető tervező  
K1-1 01-3157

Táj –és kertépítész tervező:

.....  
Vincze Attila  
táj- és kertépítész, vezető tervező  
K1-01 5089/04

Elektromos tervező:

.....  
Janoch Tibor  
Villamos tervező, vezető tervező

Táj – és Kertépítész munkatársak:

.....  
Horváthné Offertáler Anita  
K2 01-5191/05

.....  
Fábri László  
Villamos tervező,

.....  
Giczy Zsuzsanna, Kauker Szilvia,

Vízépítési közmű tervező:

.....  
Mike Anna, Szabó S. Béla

.....  
Szabó Gábor  
Vízépítőmérnök, vezető tervező  
V3a-1 MMK: 13-5350

Építésztervező:

.....  
Torday Krisztina  
Építész, vezető tervező  
É1 01-2221/03

Geodéta:

.....  
Kiss Balázs  
okl. építész

.....  
Hóbor Tibor

## Tartalom

1. Tervezési előzmények (geodéziai felmérés, pályázat, közlekedési koncepció)
2. Történeti vizsgálat (régészet, városábrázolások)
3. Jelenlegi állapot vizsgálata (növényfelmérés,
4. Környezetrendezési koncepció (közlekedés, történeti szemlélet, hitelesség, műalkotások átértelmezés
5. Környezetrendezési terv
  - 5.1. Eszterházy utca
  - 5.2. Széchenyi utca
  - 5.3. Városkapu tér 1 változat
  - 5.4. Városkapu tér 2. változat
  - 5.5. Görgey Artúr utca
  - 5.6. Eötvös utca
  - 5.7. Tornyos Pál utca
  - 5.8. Cházár András utca
  - 5.9. Cházár András passzázs
  - 5.10. Széchenyi utca - OTP passzázs
  - 5.11. Széchenyi utca - 10-es áruház passzázs
6. Térelemek
  - 6.1. Révkapu
  - 6.2. Hatvani kapu
  - 6.3. Szobrok
  - 6.4. Kutak, vízjátékok
  - 6.5. Fényjátékok
  - 6.6. Pávilonok
  - 6.7. Kerítések, térhatároló falak
7. Mellékletek
  - 7.1. Iratmelléklet
  - 7.2. Táblázat
  - 7.3. Tervezői nyilatkozat

## 1. Tervezési előzmények

### Tervpályázat

Vác városa 2006 tavaszán meghívásos tervpályázatot hirdetett a Főutca-Főtér program részeként, az I. ütemben megvalósulás alatt álló főtér rekonstrukcióhoz kapcsolódóan, a főutca rekonstrukció előkészítésére, a váci Széchenyi utca és Esterházy utca építészeti kialakítására. A Pagony Táj- és kertépítész Iroda és Árnyas Építész Iroda által benyújtott pályázati anyag nyerte meg leginkább a zsűri tetszését és a továbbtervezés jogát. (1. ábra)

A pályázati anyag tervezési területe a vasútállomás és a rév közötti főutcára, valamint ezen utcák vegyes forgalmúra alakításának következményeként közlekedésileg megoldandó mellékutcák területére terjedt ki. A javaslat a Duna - vasútállomás közötti gyalogos úthálózat kialakítását a város hagyományos beépítési szövetrendszerének lehető legnagyobb mértékű feltárásával oldotta meg: a gyalogos prioritás megteremtése érdekében a dr. Csányi László körút forgalmát a Széchenyi utcai kereszteződésben aluljáróba vezette, új gyalogos kapcsolatokat létesített a vasút két oldala között, a távolsági buszpályaudvart a vasútállomás mellé helyezte, új tömbfeltárásokat, valamint passzázsokat javasolt. Vác város önkormányzata a pályázati anyagban bemutatott közterület rendezési tervet 2006. szeptember 7-i testületi ülésén elfogadta.

### Tervezési terület

A meglehetősen nagy ívű koncepció a megvalósíthatóság szempontjából két részre bontotta a tervezési feladatot. Rendezési, vagy tanulmányterv szintű feladatokat jelentenek a dr. Csányi László körüttől a vasút felé eső területre, valamint új teresedések nyitására, épületek elhelyezésére és a főutak közlekedési rendszerének megváltoztatására vonatkozó javaslatok, míg a kialakult térfalak közötti közterületekre, és a szabályozási tervben közhasználatra szánt területekre vonatkozóan a tervezés már engedélyezési szinten folytatható. Jelen tervdokumentáció az engedélyezési szinten kezelhető és az önkormányzat által elfogadott tervezési területi lehatárolásra (2. ábra) fogalmaz meg javaslatokat. A tervezési terület csatolt lehatárolása azonban csak közterületrendezési szempontból érvényes, a közműhálózati átalakítások szakterületenként különböző mértékben túlnyúlnak e területen.

A közterületrendezési javaslatok az alábbi ingatlanokat érintik

Közterületek	Nem közterületek	Műemlék	
3042	Chászár A. u.	3033	Óvoda előkertje
3041	Eötvös u.	3034/2	Zsinagóga
3037	Tornyos P. u.	3034/1	Zs. mögötti foghíj
1830/10	Csányi körút (járda)	3038/1	Lelkészhiv.
3096	Széchenyi u.	3038/2	Tigáz
3195/5	Széchenyi u.	3039	Iskola
3286	Posta park	3198/2	10-es áruház
3266	Görgey u.	3192	Márc. 15 tér 16.
2898	Tabán u.	3195/1	M OTP, szolgáltató
2942	Esterházy u.	3195/4	Szolgáltató lepény
3112	Katona J. u.	3085	Széchenyi 18
2883	Liszt F. sétány	3086	Széchenyi 16
3113/2	Esterházy u.	3087	Széchenyi 14
3208	Csirke piac	3113/1	Katona J. 1
3195/2	OTP passzázs	3084	M Siketnémák Intézete

Az engedélyezési terv nem önkormányzati tulajdonú ingatlanokra vonatkozó tartalmának érvényessége, érvényesítése az önkormányzat és a tulajdonos közötti megállapodás függvénye, a végleges lehatárolás nem tárgya a tervezési megbízásnak.

### Figyelembe vett települési és épület tervek

A közlekedés rendszer átalakítása igényli a történelmi belváros, illetve a városközpont közlekedési rendszerének átfogó rendezését, illetve megkövetelné, hogy jelen terv egy tágabb kitekintésű rendszerbe illeszkedjen. Vác városának nincs ilyen jellegű szakági terve, viszont a képviselőtestület 2003. szeptember 11-i ülésén jóváhagyta a főépítész által beterjesztett, a történelmi belvárosra vonatkozó közlekedési koncepciót (2. ábra), így ezt a tervet tudtuk munkánk során figyelembe venni.

Az Urbanitás Kft által készített és módosított, jelenleg érvényben lévő SZT és HÉSZ tartalmát veszi figyelembe az engedélyezési terv. A rendezési tervtől eltérő tartalom a Városkapu tér néven megjelenő új közterület kiszabályozási javaslatként jelenik meg a tervben.

Az önkormányzat dokumentumtárában található, a részterületekre és egyes épületekre vonatkozó tervek közül az alábbiak kerültek beillesztésre:

Terv	Hrsz	Tervező	Tervtípus
Felsővárosi plébánia és Üzletház	3191	Kapitány József	Eng. terv
10-es áruház homlokozati felújítás	3198/2	Mohai Zsuzsa	Eng. terv
Csirkepiac mélygarázs elhelyezés	3208, 3206	Bach Péter	Beépítési terv
Tornacsarnok	3084	Kiss- Illés Mónika	Eng. terv

A tervpályázat hatására a Széchenyi utca 16-18 (Hrsz 3086 és 3085) ingatlanok teljes átalakítását határozta el az önkormányzat. Generáltervezési megbízásunk e két telek beépítési változatainak kidolgozását is tartalmazta, így a környezetrendezési engedélyezési terv e két telek esetében két változatban készült el.

## 2. Történeti vizsgálat (régészet, városábrázolások)

Vác településfejlesztési programjában meghirdette a hagyományokhoz és a történelmi múlt értékeihez való illeszkedés követelményét. A Főutca fejlesztése szempontjából különösen fontos a településfejlődés történetének áttekintése, hiszen ezen a vasútállomás-Duna tengelyen érzékelhető leginkább a városi szövet évgyűrűszerű növekedése, a mind újabb beépítési rétegek megjelenése. E témakörön belül lényeges kérdés a falakkal védett középkori város határainak megállapítása, hiszen az egykori városkapuk bemutatását a tervezési megbízás célul tűzte ki.

Történeti vizsgálataink során a régészeti feltárások eredményeit, valamint a városábrázolásokat és a térképeket tekintettük át.

### *Révkapu*

A történelmi város és vár a Dunával csaknem párhuzamosan futó ma 110-114 mBf között változó magasságú magaspartra települt. A korabeli ábrázolások alapján a város folyó menti határa meredek töltés, vagy védfal, amelyet csak néhány helyen tör át a vízpartig lefutó út. Az egyik ilyen vízparti kapcsolat volt a Fő tértől a révhez vezető út, amely a térképi ábrázolások alapján a mai Esterházy utca nyomvonalán értelmezhető.

A kapu megidézése szempontjából tisztázandó, hogy az út hol és milyen körülmények között lépett ki a városból. Az ábrázolások alapján nem dönthető el, hogy volt-e valaha is épített városfal a Duna felé, ezzel szemben egy korabeli leírás Révkapunak nevezett vaskaput említ ezen a területen.

A nyugati városfalról és a kapuról sincsenek régészeti leletek, így az egykori határ nyomvonalát a későbbi térképek és a középkori régészeti leletek előfordulása alapján feltételezzük. A Hegyes-torony, mint a Duna felé forduló védfal sarokpontja, valamint támasztott terepszintje (107-108mBf), a legelső térképeken feltűnő úthálózat, valamint annak ismeretében, hogy a jelenlegi 109 mBf terepszint alatt nincs jelzett középkori lelet, a település középkori határát a jelenlegi 108,0-108,5 mBf terepszinten feltételezzük, ami az Esterházy és Káptalan utca kereszteződésének Duna felőli oldalára esik. Véleményünk szerint a vízpart és a város határa valahol a fent jelzett sávban találkozhatott egymással, s az utca alsó szakasza csak később épült be. Az Esterházy utca alsó szakaszának korábbi, sokkal erőteljesebb lejtésére utal a Vásárhelyi –féle felmérésen és a képeslapokon látható támfal és a fölötte áthidaló díszes híd, továbbá az a tény, hogy a legrégebbi közmű, a csapadékvíz csatorna 2,5-3,5 méteres mélységben fut ezen a szakaszon.

### *Hatvani kapu*

A városfal és a kapuk létezése nem kérdéses a város keleti oldalán. A korabeli ábrázolások igaz igen eltérő formában és magassággal, de ábrázolják a síkság felé őrtonyból nyíló kaput.

Régészeti leletmentések és a topográfia adatai alapján viszonylag jól közelíthető a tervezési területre eső városfal és a Hatvani kapu elhelyezkedése is. Feltételezhető, hogy a kapu alaprajza megegyezik a feltárt Bécsi kapu alaprajzával, így beillesztett

körvonala meghatározza a bemutatható építmény várható körvonalait is. A feltárható építmény padlósintje a felszín alatt 60-100cm, alapja 2,5-3 m mélyen várható.

### *A városkapu előtti terület*

Fontos tudni, hogy a városfalakat a síkság felé kettős vizes árokrendszer védte, így az egykori várfalon kívüli terület később mélyvonalként jelenik meg a térképeken, talán erre utal a Széchényi utca korábbi Sáros utca elnevezése is.

A vasútállomás irányába az egykori városfal menti telkek sokkal erőteljesebben épültek át és változtak, mint a Révkapu oldalán. Itt a változás inkább a beépítés többszöri átrendeződésében figyelhető meg, kevésbé magassági jellegű, bár az is igaz, hogy a beépítés feltétele a mély fekvésű terület feltöltése lehetett.

A városfalra és kapura már a legelső térképeken sem utal a Széchényi utca beépítése, hiszen az néhány házzal túlszaladt már a XVIII. században is a kapu feltételezett helyén. Mégis sokáig, talán a mai napig érzékelhető egyfajta határhelyzet, ami a kapu előtti mély fekvésű terület lassú és szervesen beépülésének köszönhető. Sokáig hatalmas, a Rókus kápolnát és a vörös házat is körülölelő vásártérként, határozott irányú utak nélküli volt a város Alföld felé nyíló kapuja előtti terület. Csak a vasútállomás létrejöttével folytatódott az utca határozott tengelye, a házak talán gyorsabban épültek ebből az irányból, míg az Eötvös utca és a dr. Csányi körúti csomópont közötti tömbök beépítési üteme visszafogottabb maradt, a beépítés jellege sokféle irányba indult meg, és a mai napig nem vált zárt sorúvá.

### 3. Jelenlegi állapot vizsgálata

#### *A terület felmérése*

A terület állapotfelmérését geodéziai támogatással végeztük. Az alaptérképet a hivatalos helyszínrajz felhasználásával, valamint a térfalak homlokzatai tagolásának felmérését Hóbor Tibor geodéta végezte el. A homlokzat ábrázolásához az önkormányzat által átadott, és a MATERV által készített papír alapú dokumentáció, digitalizált és geodéziai mérésekkel korrigált változatát használtuk fel.

#### *Közművek*

A pályázati anyag alapján a lebonyolító egyeztető tárgyaláson előzetes állásfoglalásokat kért a várható fejlesztésekkel kapcsolatban a szakhatóságoktól és a közmű szolgáltatóktól. A Pantel Távközlési Kft., a TIGÁZ ZRt. írásban előzetes nyilatkozatot tett (lásd mellékletek) arról, hogy az érintett területen hálózati fejlesztéseket és átalakításokat nem tervez, így a tervezésnél a jelenlegi hálózati elemekhez kell alkalmazkodni. A többi közmű esetében a szolgáltatók a teljes rekonstrukció szükségességére hívták fel a figyelmet.

A közmű genplant a geodéziailag helyes alaptérkép felmérési adatainak felhasználásával a Vicsa Kft. állította össze, a térképet a vízi közművekre vonatkozó alátámasztó dokumentáció tartalmazza.

Az elektromos ellátási és közvilágítási rendszert az Észak.Budai Kft. tárta fel. A területet közlekedési szempontból a Közlekedés Kft. vizsgálta, a közlekedési munkarészt szintén önálló dokumentáció tartalmazza.

Az érintett utcák közműellátottságára általánosságban jellemző, hogy közvilágítási szempontból alulvilágítottak, igen sokféle és többnyire elavult világítótest található a területen, továbbá meglepően kevés a csapadékgyűjtő csatornaszem.

#### *Burkolatok*

A terület burkolati jellegének és növényállományának felmérése az 1. számú tervlapon található. Az utcák és járdák a Március 15. tér és a dr Csányi körút között zömében aszfalttal, a Duna irányában zömében nagykockakővel burkoltak. A gépjármű forgalmú és gyalogos burkolatokat szegélykő választja el, az utak általában bogárhátú kialakításúak. A területet nagyjából elkerülte a 80-as évektől eluralkodó térkövezés, viszont az utcára nyíló portálok lépcsős bejáratai általában padlólap burkolatúak.

#### *Növények*

A vizsgálati lap sorszámmal ábrázolja a felmért növényállományt, az utcai sorfákat és cserjéket, valamint a rendezendő egyéb ingatlanok növényeit.

A növényfelméréshez tartozó táblázatból a növények sorszáma alapján kiolvasható a faj, a törzsátmérő, az egészségi állapot, és egyéb jelleg meghatározása (melléklet 1. sz. táblázat). Az utcai sorfák közül igen sok az ostorfa, nagy részük koronáját korábban rendszeresen metszették. A fasorok igen meghatározóak az utcaképben,

meglehetősen sűrűn ültetettek (sokszor 5m alatti tőtávolságra), lombkoronájuk összenőtt, nyáron takarja a homlokzatokat és árnyékolja a járdát. A közvilágítás alacsony hatásfoka részben a dús lombú utcakép következménye. A belső kertek növényállományában sok az értékes, idős fa. A burkolatok, növények és történeti előzmények vizsgálatát a geodéziai felmérésen feldolgozott M 1:500 Vizsgálati lap tartalmazza.

#### 4. Környezetrendezési koncepció

##### *Célkitűzések*

A tervezési terület rendezési koncepciója többféle cél egyidejű figyelembe vételével alakult ki.

- A legfontosabb cél a burkolatok közlekedési koncepciónak megfelelő egyszintű, gyalogos közlekedési prioritásúvá alakítása.
- További cél, hogy a megváltozott funkcióknak megfelelő új térburkolatok jellege és a térrendezés módja tükrözze a városrész fejlődéstörténetét.
- Tervezői szándék, hogy a történeti láttatás a hitelesség igényének megőrzésével lépjen túl a régészeti leletek didaktikus bemutatásán, művészi alkotásokban fogalmazza meg, értelmezze, gazdagítsa a terek, utcák hangulatát.

A fenti célok jól tükrözik a tervezési területen felmerülő feladatok eltérő jellegét a Fő téren befejeződő rehabilitációtól. Míg a Március 15. téren a barokk térfalak egységes látványára lehetett építeni a rehabilitációt, addig a térről kilépve a térfalak sokféleségébe ütközünk koruk, minőségük és stílusuk szempontjából is, a történetiséget itt elsősorban az úthálózat, a térrendszer őrzi. A korrajzi utalás is sokkal sokrétűbb lehetőséget kínál, mivel a tervezési terület jelentős részének beépítése a törökkor után, a városfalakat szétfeszítő polgári fejlődés időszakában keletkezett. Így a Fő térrel ellentétben a köztes terekre és nem a homlokzatokra hárul a karakter megteremtésének, összefogásának, a hangsúlyképzésnek és a sokrétű értelmezhetőség, valamint használat biztosításának feladata. Tervünkben ezért sokféle önálló művészeti alkotás, illetve műalkotás értékű egyedi berendezési tárgy elhelyezésére tettünk javaslatot. A hangsúlyt adó térelemek ismertetését a 6. fejezet tartalmazza

##### *Javaslatok új közterületi határok létrehozására*

A rendezési koncepció lényeges téralakítási felvetése az un. Városkapu tér létrehozása. A teresedés a siketnéma intézetének Eötvös utcai előkertje, a Széchényi u. 16. –18, Eötvös u. 2. (Hrsz 3085, 3086) ingatlanok, valamint az izraelita templom és a szomszédos egykori zsidó iskola előkertjeinek térré rendezésével jönne létre. A téralakítás célja, egyfelől a XIX.-XX. század fordulóján szabadonálló, igen laza beépítésre komponált és jelentős építészeti értéket képviselő intézményépületek számára méltó környezet létrehozása, másfelől a Hatvani kapu előtti egykori teresedés (vásártér) máig tartó, beépítést gátló hatásának láthatóvá tétele.

A Városkapu teret két beépítési változatra dolgoztuk ki. A beépítési és egyben épület tanulmányterveket az Árnyas Építésziroda dolgozta ki, részletes bemutatásuk az építész dokumentációban található. A tervezett új épületek különböző mértékben építik be a Széchényi utca páros oldalát, azonban mindkét beépítés közös abban, hogy passzázsokkal áttört tömeggel kapcsolja össze a Széchényi utcai keretes és az Eötvös utcai szabadonálló beépítést.

Kisebb mértékű telekrendezést és közterület alakítást igényel az épületek közötti gyalogos passzázsok kialakítása. A Cházár András passzázst teljes egészében a Hrsz 3084 telekből kell leválasztani, míg a Széchényi utcai OTP és 10-es áruház passzázsnál a jelenleg is közhasználatú területekhez kell az attól kismértékben eltérő telekhatárokat rendezni.

#### 5. Környezetrendezési terv

A környezetrendezés Átnézeti tervét a 2. számú M 1:500 tervlap, az egyes utcák környezetrendezési engedélyezési tervét a 3.1- 3.8. számú M 1:250 léptékű tervlapok tartalmazzák. A környezetrendezési javaslatok miatt kivágandó fák jegyzékét a melléklet 2. sz. táblázata tartalmazza, a kivágandó fák törzsátmérője 2051 cm.

##### Területi kimutatás

A tervezési területen lehatárolt, épület homlokzatok közötti terület: 20.228 m<sup>2</sup>, 100%

E területen belül található zöldfelület: 3.079m<sup>2</sup>, 15,2%

E területen belül található burkolt felület: 17.150m<sup>2</sup>, 84,8%

A burkolt felületeken 123m<sup>2</sup> alapterületű pavilon elhelyezését irányoztuk elő.

##### 5.1. Esterházy utca

Az utca két szakaszra tagolódik. A felső utcaszakasz galériautcává fejlődik, ahol térben nem különül el a gépjárműforgalmú rész a gyalogos sávtól. Az alsó részen megmarad a jelenlegi utcakeresztmetszet. Az utca teljes hosszában új burkolatot kap, a középtengely felé történő lejtéssel. A két szakaszt a hajdan volt Révkapu helyének megjelenítését szolgáló kilátóterasz választja el. Az utcában lévő csörgőfák lecserélendők. Új fasor telepítésére az utca alsó szakaszán kerül sor. A fasor alacsonyra növegő gömbcseresznyékből alakítandó ki. A felső utcaszakaszon a Polgármesteri Hivatal mentén, ültetőgödrökbe kúszónövények kerülnek.

##### Felső utcaszakasz – galériautca

Az utca tér felőli torkolata a Széchényi utcával megegyezően, a teret az utcától elválasztó burkolatbetéttel indul. A betét anyaga kétszínű, sávosan rakott 5x5 cm-es kiskockakő. Az utca kiskockakő elválasztó csíkokkal tagolt térkő burkolatot kap. A burkolat anyaga és rakásmódja a Március 15-e Térével egyező, attól csak színben tér el. Az utca középvezetékében 70 cm szélességű, vágott terméskő folyóka épül, amelyből időnként 40x40 cm-es, áttört terméskő fedlapú víznyelőket vezetnek el a felszíni csapadékvizet. A Tabán és a Katona József utcák torkolatánál kereszt irányba beépített folyókarács biztosítja, hogy a szomszédos utcákról csapadékvíz az utcát ne terhelje.



A házak bejáratai előtt kialakult lépcsők teraszokká épülnek át. A teraszok – a 6. szám előtti terasz kivételével - lehetőséget teremtenek a bejáratok akadálymentes megközelítésére, egyben kis terekként is funkcionálnak. A lépcsők vágott terméskő tömbökből állnak. A teraszok kis méretű (max. 5x5 cm) terméskövekkel, vagy kerámialapokkal burkolandók, a burkolat díszes szőnyegmintája növényornamentika.

A galériautcában elszórt elrendezéssel kőposztamensek kerülnek elhelyezésre.

Az utcaszakasz közvilágítását az épületek homlokzatára szerelt falikarok, illetve a teraszlépcsők oldalfalaiba beépített világítócsíkok biztosítják.

A két utcaszakaszt a Révkapunál elválasztó sáv burkolatának anyaga kétszínű, sávosan ívben rakott 5x5 cm-es kiskockakő.

#### Alsó utcaszakasz

A burkolati rasztercsíkok anyaga klinkertégla. A gyalogos sávok burkolata betétenként változó irányú térkőből áll. A kiemelt szegély a teljes hosszban döntött, anyaga terméskő. A növényvermek szegélye a gyalogos burkolat szintjével megegyező. A vízvezetésről az utca középvezetékében elhelyezkedő öntöttvas víznyelők gondoskodnak. A közvilágítást kandeláberek biztosítják. Az átépítés érinti a Liszt Ferenc sétány és az Ady Endre sétány kapcsolódó járdaszakaszait. A Liszt Ferenc sétányon a járda kiszélesítésre kerül.

A Katona József utca jelenleg nagykockakő burkolatú, szintben elválasztott gyalogos és gépjárműforgalmi sávval. A felújítás során a tervlapon jelzett szakasz átépítésre kerül, mely során azonos szintbe kell felemelni a jelenleg lesüllyesztett gépjárműforgalmi sávot. Az utca burkolata nagykockakő marad, középlejtéssel, íves rakásmóddal. Az átépített szakaszt mindkét végén keresztirányban, faltól falig beépített folyókarác zárja. A Katona József utca 1a. sz. háztól a teraszkilátóig tartó támfal átépítendő, az új támfal soros rakású, 25, illetve 8 cm-es terméskő csíkokkal.

#### 5.2. Széchényi utca

##### Március 15. tér – Hatvani kapu szakasz

Az utca teljes hosszában új burkolatot kap, a középtengely felé történő lejtéssel. A két szakaszt a hajdan volt Hatvani kaput megjelenítő kaputorzó – szobrászati alkotás kombinációja választja el. Az utcában lévő egyoldali fasor a Görgey Artúr utcáig megtartásra kerül.

Az utca tér felőli torkolata az Esterházy utcával megegyezően, a teret az utcától elválasztó burkolatbetétrel indul. A betét anyaga kétszínű, sávosan rakott 5x5 cm-es kiskockakő. Az utca a fasor vonaláig kiskockakő elválasztó csíkokkal tagolt térkő

burkolatot kap. A burkolat anyaga és rakásmódja a Március 15-e Térével egyező, attól csak színben tér el. Az utca középvezetékén kialakítandó mélyvonalból 40x40 cm-es, áttört terméskő fedlapú víznyelők vezetik el a felszíni csapadékvizet. A fasor faverem rácsához kapcsolódóan vágott terméskő elválasztó sáv épül. A terméskő sáv kisebb ugrásokkal és többszörözéssel egészen a Görgey Artúr utca 5. sz. házig tart. A terméskő sáv és a Szolgáltató ház, illetve a 10-es áruház között kiskockakő betétes térkő burkolat épül. A térkő soros rakású. A Szolgáltató ház sarkán meglévő lépcső átépítésre kerül.

##### Hatvani kapu – Eötvös utca szakasz

Az utca ezen szakaszon a Városkapu tér részévé válik, így két változatának leírása ott található.

##### Eötvös utca – dr Csányi körút szakasz

A Városkapu térből kiinduló „újvárosi” utcák közös jellege szerint kialakított ez az útszakasz. A meglévő és megtartandó fasorok határozzák meg leginkább ezen utcákat. A fasorok között közepén 5,5m széles vegyes forgalmú sáv klinkertégla raszterrel tagolt térkő burkolatú mezőkből áll, a raszterek a fasorhoz igazodnak. Az utcákat hosszirányban is a fasorokhoz igazodó téglaraszterek tagolják, a fák alatt 2,5 m széles klinkertégla burkolatú sáv lehetőséget ad a párhuzamos parkolásra, a homlokzatok előtt merőlegesen indított futósorokkal megismétlődik a térkőburkolat. A pályaszerkezet középre lejt a burkolat egyszínű.

A kizárólagos gyalogos sáv ezen a szakaszon eltérő szélességű, a páratlan oldalon utcai teraszok kialakítására is elegendő a hely.

Az evangélikus templomot teljesen eltérő, és a templomkertbe is benyúló burkolati mező beiktatása hangsúlyozza. A toronnyal szemben egy kő-öntvény oszlopos közepű kút teremt ellenpontot.

A közvilágítást a páratlan oldalon kétkarú, aszimmetrikus fénypontmagasságú (gyalogos forgalom felé 3,5m, gépjármű forgalom felé 5,5m), a páros oldalon egykarú kandeláberek szolgáltatják. A kút valamint az evangélikus templom díszvilágítást igényel.

##### 5.3. Városkapu tér 1. változat

Az 1. beépítési változatban a Széchényi utca térfalai a XIX. század közepi beépítési határon megszűnnek és egy új tér közbeiktatása után folytatódnak.

A haladási, vagy egykori úttengelyek felé lejtő burkolat több színű kiskockakő struktúra, amely tömbkő elemekkel és tömbkő- és téglaraszterekkel kapcsolódik a térről induló utcák téglák és térkő struktúráihoz.

A tér témája a városhatáron kívüli korabeli életképekből merítkezik. Magassági játéka a „Sáros” út hepe-hupás útviszonyaira, illetve a várakra utalnak vissza. A kőmozaikkal kirakott burkolati mélyedésekből fel-feltörő vízszugarak, víztől csillogó kőfelületeket,

tócsafoltokat hoznak létre, a burkolati hullámsík izgalmas útvonalat képez a kerékpáros és kiskocskakó számára. A kiskocskakó rakása mindenütt íves, vízfolyás - áramlásszerű

A térből kissé kiemelkedő 10-es áruházi tömb előtti téglázott „teraszhoz” dombszerű hatást keltő, kiskocskakóval burkolt rámpa csatlakozik. A rámpák híd jellegű oldalfalai és a közrezárt zöldfelületek mélyítése a várárokra utalnak.

Korábbi történetet, a várfalak előtt lejátszódó csatákat idézik a hadászati térplasztikai elemek. A kő, vagy fém ágyúkat, ágyúgolyókat, löporos hordókat a látogatók ülő és játszóeszközként használhatják. De kőbe öntött vásári életképek, fekvő állatok, zöldséggel teli kosarak, káposzta prizmák, búzás zsákok, s.t.b. is hiteles és vidám kellékei lennének ennek a helynek.

A Görgey Artúr utca torkolatánál a valaha itt csapatokat mozgató ifjú tábornokra emlékeznénk egy izgalmas, talán kissé rendbontó, a burkolaton erős fény-árnyék struktúrát rajzoló lovas szoborral.

A tér régen és most is a város legfontosabb kereskedelmi csomópontja. Ez az a hely, ahol jogos az utcán történő vásárlás, ezért itt kívánatos lenne a terven jelölt helyeken finom szerkezetű pavilonok (hírlap, dohány, virág, telefon) és kioszk elhelyezése. A kerti pavilon jellegű kioszk funkcionálisan igen fontos eleme a térnek, mintegy a térhez tartozó kert kapuja, felügyelője, működtetője.

Az itt vásárolt fagyalattal, kávéval frissítővel a kézben lehet a padokra telepedni a kert hatalmas fáinak árnyékában, vagy a naposabb burkolt területen.

A közvilágítást 5,5 m fénypontmagasságú négykarú lámpaoszlopok biztosítják a téren, de hangsúlyos a díszvilágításból - a térhatárokat kijelölő ledes világító burkolati raszterek és a „pocsolyákba” helyezett apró fénypontok, a szoborvilágítások, kirakatvilágítások - eredő fényerő is.

#### 5.4. Városkapu tér 2. változat

A tér második változatában a Széchenyi utca páros oldala a Hrsz 3086, 3085 telkeken önmagában keretes beépítéssel zárul. A tervezett belső udvaros ház a földszinten mindhárom csatlakozó térirány felé áttört, sőt a homlokzat többszintű megnyitásával rálátást enged a Siketnémák Intézetének szecessziós épületére.

A két változat lényegében annyiban tér el egymástól, hogy a itt a sarki épülettömb tölti be a térszervező szerepet és tömegénél fogva inkább két térfélre osztja a teret, elválasztva egymástól a burkolt és kert jellegű részeket. A Széchenyi utca felől intenzív beépítésű zárt utcakép dominál, a települési szövet feloldódása megszűnik, a térképzés feladata az Eötvös utca első szakaszára tolódik át. A rendezett és szintén jó arányú tereket eredményező 2. változat tendenciájában megegyezik a jelenlegi, a középkori határokat lefedő beépítéssel, csak visszafogott gesztusokkal utal a városkapu előtti tér tartós tágasságára.

A kert tengelye ebben a változatban egy újabb szobor (posztamensen álló mellszobor) elhelyezésével zárul, a Siketnémák Intézete kertjének a Széchenyi utca felőli megnyitása nem javasolható.

#### 5.5. Görgey Artúr utca

Az „újbárosi” utcák közös jellege szerint rendezett az utca posta felé eső szakasza. A meglévő és megtartandó fasorok a páratlan oldalon zöld szigetekbe rendeződnek, a páros oldal szabályosabb ritmusú fáihoz igazított a raszter osztás. A fasorok között középen 5,5m széles vegyes forgalmú sáv klinkertégla raszterei között térkő burkolatú mezők helyezkednek el. Az utcát hosszirányban is a fasorokhoz igazodó téglaraszterek tagolják, a páros oldalon a fák alatt 2,5 m széles sáv lehetőséget ad a párhuzamos parkolásra. a homlokzatok előtt merőlegesen indított futósorokkal megismétlődik a középső térkőburkolat. A pályaszerkezet középre lejt a burkolat egyszintű.

A 10-es áruház előtti, magasabb szinten elhelyezkedő gyalogos szakasz az áruház teraszaként, az utszakasz a Városkapu tér részeként értelmeződik.

A teraszon a téglaburkolat dominál, míg a „térfelületen” és az „árok” felett átívelő hídrámpákon a kiskocskakó különböző rakásmódú felületei jelennek meg.

A közvilágítást a páratlan oldalon az aszimmetrikus lámpakaros lámpaoszlopok, a páros oldalon a falikarok szolgáltatják. A posta oszlopokkal tagolt homlokzati szakaszán a visszaugró homlokzatot megvilágító taposólámpák visszaverődő fénye váltja ki a falikarokat.

A Posta park felé a szokásos klinkertégla rámpa zárja le az utcát. A zárás tervezésénél figyelembe vettük a Csirke piac mélygarázs tervének beépítési javaslatát, miszerint az a Görgey Artúr utca 13. számú ingatlant és házat hosszirányban megfelezi.

#### 5.6. Eötvös utca

Burkolati rendszerét tekintve a Görgey Artúr utca és Széchenyi utca külső szakaszánál ismertetett „újbárosi” utca jellegű.

Az utca különlegessége, hogy a szabadonálló beépítés miatt tulajdonképpen egy háromszög alakú téren áthaladó utcáról van szó. Különlegesen kellemessé és széppé válhatna ez az utca, ha a kapcsolódó ingatlanok (evangélikusok tömbje is) közhasználatú előkertekkel, vagy közterületekkel csatlakoznának az utcához.

A csendes utcára néző jellegzetesen oktatási épületek a tér és vele együtt az intézmények sajátos célú megfogalmazásának lehetőségét kínálják. Az Eötvös utca kertjei fogadhatnák be a fogyatékkal élők számára kialakított egyedi játszószereket és berendezéseket, műalkotásokat. A nyitott kert természetesen az egészséges gyermekek és felnőttek is használhatják, sőt a közös használat lehetősége teremtené meg a kölcsönös megismerés, megszokás és elfogadás lehetőségét. A speciális játékok (pl. rezgő, interferencia megjelenítő, építő játékok) a terven jelzett

játszóterekben, a műalkotások (pl. spirál formák, ritmus plasztikák és labirintus) a sétányok mentén lennének elhelyezhetők.

Fontos azonban, hogy a térhatárok a leendő kerítések és beépítések a kapcsolódó intézmények szeparálódási, védelmi igényét is biztosítsák, a teret a világba lépés lehetőségeként és ne zavaró toladásként éljék meg a gondozottak, tanulók.

#### 5.7. Tornyos Pál utca

Burkolati rendszerét tekintve a Görgey Artúr utca és Széchényi utca külső szakaszánál ismertetett „újvárosi” utca jellegű. A fasorok szabályos ritmusa ebben az utcában következetesen biztosítja a parkolóhelyek kiskockakővel történő jelzését a rasztersávon belül.

Az utca különlegessége egyoldalas beépítése. A térhatárok a dr Csányi körút és az evangélikus templom hátsó homlokzata felől is nagyon hiányoznak.

Az evangélikusok tömbjének beépítésénél javasoljuk a Városkapu tér Eötvös utcai szakaszán az óvoda épületének megfelelő előkert, közterület meghagyását.

#### 5.8. Cházár András utca

A szűkös utcában gyalogos forgalmú sáv nem alakítható, választható le, a gyalogos forgalom a Cházár András passzázsra helyeződik át.

A vegyes forgalmú utca klinkertégla raszterrel tagolt térkő burkolatú mezőkből áll, a burkolat kereszt irányban, az épületektől a passzázs felé lejt.

A kiemelt szegélyű útszakasz felé a szokásos klinkertégla rámpa zárja le az utcát. A közvilágítást homlokzatra és kerítésfalra szerelt falikarok oldják meg.

#### 5.9. Cházár András passzázs

A Cházár András passzázs teljes egészében a Hrsz 3084 telek megosztásával keletkezik. A tervezett közterületet és a maradék telektől új kerítés választja el. A régi téglakerítés a Cházár András utcai szakaszon áttört térfalként megmarad, izgalmas határt képezve az utca és a passzázs között. A Cházár András utcától a Március 15. térig a szomszédos telkek előtti melléképületek lebontásra kerülnek, nem tudható, hogy mögöttük sértetlen-e a régi téglakerítés, illetve egyáltalán létezik-e. Helyreállítható fal hiányában az alsó szakasszal rokon, de tömör téglakerítés építendő ide.

A passzázs a felső szakaszon vegyes forgalmú, az alsó szakaszon kizárólag gyalogos forgalmú. A felső szakaszon a burkolat klinkertégla raszterrel tagolt térkő burkolatú mezőkből áll, a burkolat kereszt irányban, az épülettől a parkolók felé lejt. A ritmikusan elhelyezett, fasorral tagolt parkoló kiskockakő burkolatú. A passzázs csuklópontja a tornacsarnok bejárata. A terv figyelembe veszi a csarnok bejáratára megfogalmazott elképzeléseket, kis teret alakít ki a bejárat számára. Az alsó szakasz burkolata klinkertégla.

A passzázs teljes hosszán a kerítés oszlopokra, falakra helyezett lámpakarokból megvilágított.

#### 5.10. Széchényi utca, OTP passzázs

Az utca új térkő burkolatot kap, a középtengely felé történő lejtéssel. A nyugati épületek előtt létrejövő teraszok burkolata anyagában nem, csak rakási színében tér el a passzázs burkolatától. A teraszokat a passzázzsal összekötő lépcsők, illetve a teraszokat kísérő támfalak átépítendőek. A tervezett lépcsők terméskő tömbökből alakítandók ki. A tervlapon lejtelt helyre üveg - vízplasztika kerül elhelyezésre.

A passzázs zöldterületeinek szegélye ültőtámfalként átépítendő. A támfal soros rakású, 25, illetve 8 cm-es terméskő csíkokkal. A zöldterület egészen a szolgáltatóház angolaknájáig terjed ki. A meglévő növényállomány a fák és néhány örökzöld kivételével lecserélésre kerül.

A passzázs világításáról a kísérő támfalakba épített lámpák gondoskodnak.

#### 5.11. Széchényi utca, 10-es áruház passzázs

A passzázs kiskockakő elválasztó csíkokkal tagolt térkő burkolatot kap. A burkolat rakásmódja soros. A passzázs végén jelenleg is meglévő növényág az átépítést követően is megtartásra kerül. A növényágba oszlopos tölgy fa ültetendő, alatta intenzív talajtakaró telepítéssel.

Az utca a középvonala felé lejt, a csapadékvíz elvezetésről öntöttvas fedlapú víznyelők gondoskodnak.

A passzázst a szolgáltatóház homlokzatára szerelt falikarok világítják meg.

## 6. Tételek

A tételek mindegyike a társművészek (szobrász, keramikus, fényművész, üvegművész, díszműkovács) közreműködését igényli. Javasoljuk, hogy a tervben felvetett irányok és alaprajzi meghatározások mentén e köztéri alkotásokra, illetve azok meghatározott részére pályázatokat írjon ki az önkormányzat.

### 6.1. Révkapu

A Révkapu megjelenítésére kilátóterasz és az utca másik oldalán faltorzó épül. Az építmények vasbeton szerkezetűek. Megjelenésük, burkolatuk textúrája a középkori városfaléval rokon (terméskő tömbök, a kiegyenlítő sorok téglarakásúak, a teraszra felvezető lépcső megegyezik az utca lépcsőjével). A faltorzóra emléktábla helyezendő el a Bécsi kapun elhelyezett táblával azonos kivitelben. A terasz burkolata klinkertéglából. A kilátóterasz taposólámpákkal megvilágított. A gyalogos átjáró boltozatába süllyesztett világítás építendő be. A terasz megvilágítását a lépcső és a terasz mellvédjébe beépített süllyesztett lámpák szolgálják.

### 6.2. Hatvani kapu

A hatvani kapu bemutatathatóságának és helyzetének kérdésére a régészeti feltárások adnak választ. Javaslatunkban a kapu téma művészi értelmezésének megfogalmazására vonatkozó példákat dolgoztunk ki.

Abból indultunk ki, hogy a kapu egyik oldala várhatóan közvetlenül a Széchenyi utca 14. számú épület homlokzata előtt, vagy a főfal alatt helyezkedik el. A felszín felett bemutatható torzót köztéri szoborrá szeretnénk alakítani a sarok elemek magasabb az oldalfal alacsonyabb, esetleg áttört megjelenítésével.

### 6.3. Szobrok

A tervezési területen fém, kő, kerámia és üvegszobrokat helyeztünk el.

A Révkapu Duna felé néző oldalának falába kő, kerámia csigák, kagylók, halak ékelődnek.

Az OTP passzázsban világító üvegplasztika jelenik meg.

Az OTP passzázs előtt a vizet mérő gyermek bronzszobra értelmezi a középkori kutat.

A hatvani kapu önmagában egy jelentős méretű, vegyes technikával megoldandó, erőteljesen strukturált szerkezetű építmény.

A Széchenyi utcában fém, rendhagyó szerkezetű lovas szobor és kő, fém hadiszerszám ültetési lehetőségek kaptak helyet.

A Városkapu tér II. változatában a fogyasztókat felkaroló váci mozgalom egyik jeles alakjának bronz mellszobra kerül elhelyezésre.

A Széchenyi utca külső szakaszán elhelyezett fémkút kávája kőszobrászati víztornya fémszobrászati alkotás.

A Cházár András passzázs téglafalában a nagykapu mellett bronz dombormű mutatja be a középkori városfalat.

### 6.4. Kutak, vízjátékok

Az OTP passzázs üvegplasztikája egyben fényplasztika és vízjáték is.

A Széchenyi utcai vízjátéksor a burkolat finom vízszugarakkal, vízpárával nedvesített, kőmozaikkal kirakott süllyedékeiben kerül kialakításra.

Az evangélikus templommal szemközt kút klasszikus elemekből építkező oszlopos, tányéros kút.

### 6.5. Fényjátékok

A térhatárokat éjszaka kijelölő fényjátéknak nagy szerepe van a Városkapu téren. A burkolat raszterében elhelyezett üvegtéglák ledes megvilágítása, esetleg programozható fényjátéka izgalmas fényhatárokat teremt.

Hasonló az Esterházy utca teraszainak oldalfali világítása is.

A „süllyedékek” egészen apró fénypontjai a vízcseppek, a nedves kőfelület csillogását idézi elő éjszaka.

A fentiekén kívül felmerült a Révkapu és Hatvani kapu fénytornyainak programozható fényjátékként történő megjelenítése is.

### 6.6. Pavilonok

A javasolt pavilonok a Városkapu téren helyezkednek el. Elképzelt szerkezetük könnyed, finoman tagolt fém-fa struktúra, esetleg kerti lak szerűen valamelyik oldalukon növényekkel befuttatva.

### 6.7. Kőposztamensek

Az Esterházy utca felső szakaszán kialakuló galériautcában elszórt elrendezéssel kőposztamensek kerülnek elhelyezésre, melyek támaszkodóként és szabadtéri szoborkiállítások posztamenseiként is funkcionálnak. A posztamensek 35x35x80 cm-es álló tömbök. Anyaguk és színük változó (fekete és vörös gránit, süttői mészkő, budakalászi mészkő, budakeszi homokkő, mádi riolitufa, dunabogdányi andezit, stb.). Felső éleik legömbölyítettek, hosszanti éleik faragottak. Felső felületükbe a szobrok rögzítésére dugóval lezárt rozsdamentes acélperselyeket kell besüllyeszteni.